

Jakelun mukaan

TERVEYDENHUOLTOLAIN 51 §:N MUKAINEN VÄLITÖN YHTEYDENSAAANTI TERVEYS- KESKUKSEEN PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA

Terveystenhuoltolain (1326/2010) 51 §:ssä säädetään kiireettömään hoitoon pääsystä perusterveydenhuollossa. Hoitoon pääsy on yksi keskeisimmistä potilaan oikeuksista, jonka toteutumista edistetään varmistamalla potilaiden yhteydensaanti terveyspalvelujärjestelmään. Hoidon saatavuutta koskevan hallituksen esityksen (HE 77/2004 vp.) mukaan välittömän yhteydensaannin ja hoidon tarpeen arvioinnin turvaaminen sekä hoidon järjestäminen enimmäisaikojen puitteissa tukevat myös terveydenhuollon voimavarojen tarkoituksenmukaista käyttöä.

Kansanterveyslain (66/1972) 2 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo kansanterveystyötä toimialueellaan. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja aluehallintovirastojen laatiman valvontaohjelman mukaan aluehallintovirastot valvovat kiireettömään hoitoon pääsyä perusterveydenhuollossa.

Tämän ohjauskirjeen tarkoituksena on muistuttaa kuntia ja kuntayhtymiä terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisesta välittömän yhteydensaannin perusteista perusterveydenhuollossa.

Välittömän yhteydensaannin perusteet

Terveystenhuoltolain 51 §:n mukaan kunnan on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteyden terveyskeskukseen tai muuhun terveydenhuollon toimintayksikköön. Terveystenhuollon ammattihenkilön on tehtävä hoidon tarpeen arviointi viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun potilas otti yhteyden terveyskeskukseen, jollei arvioita ole voitu tehdä ensimmäisen yhteydenoton aikana.

Laissa ei ole määritelty yksityiskohtaisesti sitä, mitä välittömällä yhteydensaannilla virka-aikana hoitoon pääsyn toteuttamisessa tarkoitetaan. Kansanterveyslain 2 §:n 1 momentin mukaan kansanterveystyön yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Tämän perusteella Sosiaali- ja terveysministeriö on 5.4.2011 antanut ohjeen (STM/424/2011), jolla välitöntä yhteydenottoa koskevaa lain säännöstä täsmennetään. Ohjeen mukaan virka-ajaksi katsotaan terveyskeskuksen

julkisesti ilmoittama aukioloaika arkipäivisin. Potilaiden on siten voitava saada puhelin-yhteys terveyskeskukseen vähintään terveyskeskuksen aukioloaikana arkipäivisin.

Aluehallintovirasto muistuttaa kuntia ja kuntayhtymiä siitä, että potilaiden välitön yhteydensaanti terveyskeskukseen on terveydenhuoltolain mukaisen hoitoon pääsyn turvaamisen edellytys. Tällä hetkellä yhteyden saaminen terveyskeskuksiin vaihtelee eri kuntien ja terveyskeskusten välillä. Myös toimintakäytännöissä on eroja eri terveyskeskusten välillä. Joissain terveyskeskuksissa potilaiden on mahdollista saada puhelimitse yhteys terveyskeskuksen ajanvaraukseen ja hoidon tarpeen arviointiin päivittäin vain joidenkin tuntien ajan.

Aluehallintovirasto toteaa, että toimintakäytännöt, joiden mukaan potilaiden yhteydenottoihin vastataan ainoastaan rajoitetusti terveyskeskuksen aukioloaikoina, eivät ole lainmukaisia. Potilaille tulee aina olla mahdollisuus saada yhteys terveyskeskukseen arkipäivisin koko sen aukioloajan. Puhelimitse tapahtuva yhteys terveyskeskukseen mahdollistaa potilaan hoidon tarpeen arvioinnin välittömästi ja siten edistää potilaan oikea-aikaista hoitoon pääsyä.

Jos potilaiden puheluihin ei pystytä heti vastaamaan henkilökohtaisesti, terveyskeskukset voivat varmistaa välittömän yhteydensaannin toteutumisen soittopyyntö- ja takaisinsoittojärjestelmällä. Mikäli terveyskeskuksessa on käytössä takaisinsoittopalvelu, kaikkiin saapuneisiin puheluihin on vastattava mahdollisimman pian samana päivänä terveyskeskuksen aukioloaikana. Potilaille on tarjottava riittävän selkeät ohjeet mahdollisesti käytössä olevasta takaisinsoittojärjestelmästä ja muista vastaavista yhteydensaantitavoista.

Aluehallintovirasto kehottaa kuntia ja kuntayhtymiä varmistumaan välitöntä yhteydensaantia koskevien lain edellytysten täyttymisestä perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisessä.

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Jaana Mäkelä, puh. 029 501 6000.

yksikönpäällikkö

Anne Hiiri

aluehallintoylilääkäri

Jaana Mäkelä